

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. An Ecclesiastici extra necessitatem gravem corporalem, vel spiritualement proximi, teneantur erogare superflua in usus pios ex præcepto tantum positivo? Et infertur, an Pontifex saltem validè, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

ultis DD. cap. dub. 4. conf. 2. falso pro contraria sententia citans Roderiquez.

His tamen non obstantibus, licet hæc opinio sit probabilis, non minus pro babilem contrariam esse existimo, & vt talem illam docuit in dicta resol. 50. cum Seto, Vasquez, & aliis, quibus nunc addo Alphonsum de Leone de offic. Confess. part. 1. recollect. 11. num. 178. & duos præclaros in clivæ Academiae Salmaticensis Theologos, Ioannem Marquez lib. de origine. August. cap. 5. §. 4. & 5. & Hurtadum de Mendoza in 2. 2. disp. 360. sect. 3. §. 156. & hanc opinionem probabilem esse concedunt etiam ipsi aduersarij, vt Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 13. Dico igitur Episcopum non manere cum voto paupertatis, sed cum acquirere verum dominium, ac si nunquam fuisset Religiosus. Vnde si aliquis Episcopus Regularis expendere fructus reddituum Ecclesiasticorum in vsus profanos, peccaret mortaliter, vt ceteri Episcopi seculares, sed non teneretur ad restitutionem. Rationes pro hac firmanda sententia videbis apud Hurtadum loco citato, recognosce illum, & non pigebit.

5. Verum post hæc scripta inueni Antonium Yañez in resolut. de Episcop. Regul. num. 36. me citato, docere contrariam sententiam, & num. 56. asserit me loquutum fuisse sine lege, & auctore, dum infero Episcopum Regularem posse testari de patrimonialibus, & de acquisitis propria industria; sed fallitur vir doctus, nam mea hæc illatio habet leges & auctores, vt supra, probantes Episcopum Regularem esse liberum à voto paupertatis; & ideo sicut Episcopi seculares, vt docet Molina tom. 1. tract. 2. disp. 14. num. 1. & alij supposita consuetudine vbi viget, possunt de supradictis bonis testari; idem dicendum est stante probabilitate nostræ sententiæ de Episcopis à statu regulari assumptis. Vnde hanc eandem illationem ante me fecit & docuit Medina de sacr. hom. contin. lib. 5. cap. 26. vt obseruat Roderiquez in summa tom. 2. cap. 67. num. 4. vbi sic ait: [Medina teniendo que los Obispos frayles quedan libres del voto de la pobreza, afirma que puedan testar de los bienes patrimoniales, y de los adquiridos por su industria.] Ex supradictis etiam sequitur decisio illius quæstionis, an legitime renunciatio ante professionem, & iuxta Concilij Tridentini dispositionem facta, Regulari ad Episcopatum assumpto sit impedimento, vt ad illam non habeat regressum? Et negatiuam sententiam docet Molfesius conf. 1. post vol. 1. ad consuetud. Neapolit. & conf. 39. post vol. 2. Paschalius de viribus paterna pover. Et fauet. & seqq. & in tom. 6. tr. 7. Ref. 9. §. Dico secundo ad literam.

6. Nota etiam quod superius dicta à fortiori procedunt. si forte Episcopi essent ex illis Religiosis, qui in Societate Iesv emiserunt sola vota biennij, hys enim in Episcopatum assumptos dominium habere reddituum Ecclesiasticorum, docent Iacobus Granadus in 2. 2. contr. 3. tract. 11. disp. 5. num. 2. & Hurtadum de Mendoza vbi supra in 2. 2. disp. 160. sect. 3. §. 33. quia vota supradictorum sunt simplicia, & non solemnia.

7. Et tandem non desinam hic adnotare Layman in Theolog. moral. lib. 3. tract. 2. cap. 4. num. 5. docere quod Ecclesiastici licet dominium reddituum beneficiorum habeant, ex lege iustitiæ eos in pium aliquem vsus erogare debent, aliter ad restitutionem tenentur, nam sapè fit, vt aliquis dominium alicuius rei acquirat non omnino liberum, sed restrictum, adiectione pacti, vel oneris, quod nisi impleat, contra iustitiam peccat, & ad restitutionem obligatur, sicut patet in fideicommissio, in legato donato sub modo, & grauamine, quod bene explicat Gabriel in 4. disp. 15. quæst. 8. art. 2. in fine. Sed tu ne deseras communionem sententiam liberantem supradictos ab onere restitutionis.

RESOL. XXVII.

An Ecclesiastici extra necessitatem grauem corporalem, vel spiritualem proximi, teneantur erogare superflua in vsus pios ex præcepto tantum posituo? Et inferitur, an Pontifex saltem valde, si non licet possit dispensare cum aliquo Cardinali, aut Episcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Ecclesiasticos in vsus pios?

Et docetur Pontificem dispensando sine causa in iure posituo non peccare, secluso scandalo, quod de quocumque Legislatore dicendum est.

Etiamque aduertitur, in Hispania consuetudinem introductam contra ius posituum Beneficiarios posse testari de fructibus in vsus non pios.

Et cursim docetur peccare Collegam, qui in aliquo Collegio, & vniuersitate alitur eo sine, vt fundat, & postea Reipublica profici, si otio vacet, & tempus tenet. Ex p. 7. tr. 10. & Misc. 1. Ref. 13.

§. 1. Respondet affirmatiuè Ioannes Machadus in Perfecto confess. tom. 1. lib. 3. part. 3. tract. 2. docum. 9. num. 8. Sotus de Iust. lib. 10. quæst. 4. art. 3. & Lessius lib. 2. cap. 4. dub. 6. num. 47. vbi sic ait: Itaque præcipua ratio cur tam strictè extra necessitatem grauem corporalem, vel spiritualem proximi teneantur superflua illa, in pauperes, vel opera pia impendere est Ecclesiæ præceptum: quo temerario est nonnulla sit inordinatio; tamen non videtur mortifera. Ita ille, cui adde Trullench in Decalog. tom. 2. libro 7. capite 2. dub. 6. numero 9. & 11. Sic etiam Duallius 2. 2. D. Thome tract. de Charitate quæst. 8. art. 6. folio 598. §. secundo consilij, asserit ditationem consanguineorum esse Ecclesiasticis interdictam ex præcepto Concilij Tridentini, quod nullam facit mentionem de alia prohibitione. Vide hanc sententiam, nempe ex solo iure posituo, Ecclesiasticos teneri erogare superflua in vsus pios, probabilem esse admittit Sanchez in opuscul. tom. 1. lib. 1. dub. 4. num. 2. vbi contrariam opinionem, quam ipse tenet, vocat probabiliozem.

2. Sed si hæc opinio esset probabilis, (nota amice Lector) duo valde notabilia ex ipsa sequerentur, vt obseruat Cardinalis de Lugo vbi infra. Primo, quod Pontifex possit saltem valde, si non licet, dispensare cum aliquo Cardinali, aut Episcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Ecclesiasticos in vsus pios; quia hoc præceptum est de iure humano posituo: Imò aliqui tenent Pontificem dispensando sine causa de iure posituo, neque etiam peccare secluso scandalo, quod de quocumque Legislatore supremo etiam dicendum est ex mente Doctorum, quos citat & sequitur nouissimè Machadus de Perfecto Confess. tom. 1. libro tertio, parte quarta, tractatu quarto, docum. 7.

docum. 7. numero secundo & tertio. Et ad summum peccare tantum venialiter dispensando sine causa per se loquendo, tradit petrus à sancto Ioseph in Idea Theolog. mor. libro primo, capite 11. resolut. tertio. Pontius de matrim. libro octavo, capite 14. numero quarto, Castus Palaus tomo primo, tract. tertio, disputat. 6. punct. 8. §. 1. numero quinto, Salas de legibus disputat. 20. sect. 5. numero 55. Valentia tomo 2. disputat. 7. quest. 5. punct. 9. Sanchez de Matrim. libro octavo, disputat. 18. numero septimo, Layman libro primo, tractat. 4. capite vigesimo secundo, numero decimo tertio, & alij Quod probabile putat Trullench in Decal. tomo primo, libro tertio, cap. 2. dub. 7. n. 18.

3. Secundo sequeretur obligationem talis præcepti largiendi superflua in vltus pios, si esset tantum de iure positivo, potuisse & posse contraria consuetudine auferri, quia consuetudo potest legitimè præscribere contra præcepta humana. Vnde Machadus vbi supra, docet in Hispania consuetudinem introduxisse contra ius posituum beneficiarios posse testari de fructibus in vltus non pios.

4. Verum non desunt Doctores prorsus contrariam sententiam tenentes, & idem nominatim impugnat Lessium Castus Palaus, tomo primo, tract. 6. disputat. 2. punct. 5. numero sexto, & Eminentissimus Cardinalis de Lugo de iust. tomo primo, disputat. 4. sect. 2. numero decimo sexto asserunt enim, non solum præcepto positivo, sed etiam naturali hanc oriri obligationem, & ex ipsomet statu, sunt enim Beneficiarij præcipue curam animarum habentes, patres pauperum, iuxta Trident. sess. 18. capite primo, Ratione cuius debent pietate & misericordia præluere, & aliis esse in exemplum. Ergo secluso præcepto positivo, ex ipsomet statu est illis obligatio dandi eleemofynam, amplius quam laici.

5. Tertio, quia bona beneficij non censentur data à fidelibus, nisi in sustentationem ministerium, & ad pauperum miseriam subleuandam, bonaque opera faciendam. Ergo qui in alios vltus infunderet, aduersus hanc intentionem peccaret: sicuti peccat collega, qui in aliquo collegio, & vniuersitate alitur eo fine, vt studeat, & postea Reipublicæ proficit, si otio vacet, & tempus terat, quia destdaudat grauitè intentionem fundatoris collegij, qui sustentationem ille suppeditat, vt studeat, non vt otiosus sit, & forte luxuriosus. Et etiam hanc sententiam præter Eminentissimum Cardinalem de Lugo & Palaum tenet Sanchez, vbi supra, quibus adde Coninch de Fide, Spe, & Charitate disputat. 27. dub. 11. conclus. 2. numero 192. & ante omnes Valquez Opuscul. de elemofyna, cap. 4. numero decimo septimo.

RESOL. XXVIII.

An Clerici id, quod detrahunt ex necessarijs ad decentiam status, viuentes parces, teneantur pauperibus largiri seu superflua?

Sed difficultas est quoad obligationem conferendi superfluum pauperibus, an idem sentiendum sit de quotidianis distributionibus, ac de ceteris beneficij fructibus? Et an idem dicendum sit de pensionibus?

Sed notatur Clericos de bonis patrimonialibus, & qua lucratur ratione ministerij, & pro Missis dicendis, administrandis Sacramentis, audiendis confessionibus, pro concionibus, & Officio Vicaria, & posse disponere seu de bonis patrimonialibus ad libitum, & hoc etiam procedit quoad bona, qua Capellani recipiunt ex Capellania collatiua. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 171.

Affirmatiue respondet ex veteribus Panormitanus in cap. cum omnes, num. 15. de testament.

& ex recentioribus Sarmiento lib. de redditibus par. 3. cap. 6. numero 1. & seq. vbi latissime probant hanc opinionem.

Sed tu contrarium tene cum Alcozer lib. de iudo. c. 38. Nauarro lib. de redditibus q. 1. n. 9. Molina de primog. lib. 2. cap. 10. n. 50. Auendaño respons. 19. num. 12. & alijs communiter.

2. Notandum est obiter primo contra Innocent. in cap. quia nos, de testam. Clericos de bonis quasi patrimonialibus quæ lucrantur ratione alicuius ministerij, vt pro Missis dicendis, pro administrandis Sacramentis, audiendis confessionibus, pro concionibus, pro officio alicuius vicariae temporalis, pro comitandis defunctis, officiis decantandis, &c. posse disponere sicut de bonis patrimonialibus ad libitum. Ita Auendaño & Alcozer vbi supra, quibus adde Sotum de iust. lib. 10. quest. 4. art. 3. conclus. 3. & Nauarro lib. 2. de liberi. Civit. cap. 4. qui etiam docent hoc procedere quoad bona quæ Capellani recipiunt ex Capellania collatiua, & ita tenet nouissime Sanchez in opusc. 10. lib. 2. c. 2. dub. 45. n. 6. optimè obseruans n. 7. sequenti, idem dicendum esse de stipendijs & eleemofynis, quas Clerici accipiunt pro aliquo ministerio, ad quod ratione beneficij alias tenebantur, vt quod accipit Parochus pro administrandis Sacramentis suis subditis, beneficiarius pro annuatibus, & à fortiori contra Sarmiento. lib. de redditibus, p. c. 5. n. 8. dicendum est Praelatos & Clericos posse liberè disponere de stipendijs officiorum quæ à Principibus secularibus acceperunt.

3. Sed difficultas est quoad obligationem conferendi superfluum pauperibus, an idem sentiendum sit de quotidianis distributionibus ac de ceteris beneficij fructibus: & affirmatiue respondet Sarmiento vbi supra, n. 6. Nauarrus lib. de redditibus q. 1. n. 74. Verum probabiliter alij contrarium sentiunt, & ita tenet Auendaño respons. 19. n. 12. Syluester ver. Clericus 4. q. 4. Angelus eod. ver. 1. n. 3. & alij, quia putant distributiones dari propter diurnum laborem, vt illius stipendium; sed prima opinio est probabilior, vt asserit Sanchez vbi supra dub. 46. n. 4.

4. An idem dicendum sit de pensionibus? alij asserunt habentes has pensiones non titulo spirituali, sed seculari, immunes esse ab obligatione dandi superfluum pauperibus. Ita Corduba lib. 1. q. 18. ad 2. Couarr. cap. cum in officijs, de testam. n. 6. Gigas tract. de pensionibus q. 52. Sed circa præsentem questionem vide Sanchez loco cit. dub. 47. n. 5. 6. & 7. At de obligatione Ecclesiasticorum dandi eleemofynam, infra iterum redibit sermo.

RESOL. XXIX.

An Pensionarij sicut, & ceteri beneficiarij teneantur ad eleemofynas largiendas?

Et quid de Praemoniarijs Ex part. 5. tract. 8. Resolut. 19.

§. 1. Prima opinio affirmat. Ita Sarmiento de reddit. parti. 3. cap. 5. num. 7. & Nauarro opuscul. de spolijs Cleric. §. 1. num. 6. & § 7. num. 7. vbi pensionarios beneficiarijs æquiparant. Probatur hæc opinio, quia Pontifex concedit pensiones pro alimentis: ergo insinuat nolle, vt eas prodigat. Deinde obligatio elemofynæ est annexa redditibus beneficiorum: ergo ad quoscumque transeant, debent eum hoc onere transire, ex cap. literis de pignoribus, & cap. pastoralis, de decimis.

2. Secunda opinio negat. Ita Valquez opusc. de elemofyna, dub. vltim. num. 22. vbi sic ait. Quæres an pensionarius teneatur ad eleemofynam ex superfluo, sicut beneficiarij, in materia enim de redditibus

& in alio eius primæ not.

Sup. hoc in Ref. præterita, §. Qui etiam, & in to 6. tract. 7. Ref. 3 §. Dico secundo, & ibi in tr. 4. Ref. 8. §. 1. à lin. 5. & seq.

Sup. hoc in §. 1. not. præterite cursum in tribus eius primis lin. & in to. 6. tr. 7. Ref. 3. §. Probati potest.

Sup. hoc in Ref. seq.

Inf. in Ref. quæ hic est sup. 22.

N. A. E. n. i. a. i. v. v. i. i.